

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Acta Synodalia Dioecesana Ecclesiae Mediolanensis, Pars Secunda

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Concionatoris officium in instituendis fidelibus ad sanctissimum
sacramentorum vsum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11399

paganorum institutis cõuenientes, atq; diaboli altiuuete, omni officio à populo Christiano exterminandæ sint, quæ maxima pòt religiosa cõtentione aget. Omnem in muliebri vestitu luxû, caudatas vestes, superbum ornatum, deformem illam capitis ornandi speciem, muliebres fucos ac pigmenta, cæteraq; ad mollietiem, atque adeo ad libidinis incitamentum fœdè excogitata, omni persuasio-nis vi, & argumentorum quasi telis op-pugnabit; quæ multa subministrabunt magni illi ecclesie viri, Cyprianus mar-tyr, Basilius, Augustinus, & Ambrosius in primis.

Etusam etiam virorû impensam, & om-nem intemperantiam, quæ ad barbararum gentium à fide alienarum similitu-dinem tam valde accedit, omni studio coarguet.

Seruorum, quorum opera nulla est neq; domi neque foris, multitudinem inuti-lem, ac desidem, superuacaneam disua-debit.

Epulas illas sumptuosas, & comessatio-nes immoderatas à frugalitate Christia-na alienas, omnis intemperantiæ, im-pudicitie, libidinis, aliorumq; vitiorum illecebras arguet, increpa-bit, atque pla-nè disuadebit.

Omnem aleam, omnemq; eius generis ludum, vnde iurgijs, furto, maledictis, ac alijs malis maleficijsq; quasi fores ape-riuntur, grauitè obiurgabit atque exa-gitabit.

Eorum peccatum insectabitur, qui ædes suas quasi ludum aleatorium exponunt. Multorum otiosam vitam ac volupta-riam ita facile peccatis expositam re-prehendet quàm sepius.

Concionatoris officium in instituendis fidelibus ad sanctissimum sa-cramentorum usum.

CVM autem nihil possit esse popu-
lo Christiano vtilius, quàm scientia,
& rectus vsus sacramentorum: quàm re-
ligiosè, quàm piè, quàm humiliter ad il-
la accedendum sit, accuratè docebit.
De baptismo cum loquetur, cetera cum
expoſuerit, quæ ex catechismo Roma-
no sapienter præscripta sunt; tum in eo

versabitur, vt deprauatum vitæ morem
fidelium exagitet, qui contra quàm in ba-
ptismo sponderint, viuunt, & carni,
& mundo, pompisq; eius, & Satanæ, at-
que illius operibus; Deo autem mortui
sunt: & quàm laboriosa putent, quæ Dei
sunt; quàm rursus facilia, quæ mundi,
quæ carnis, quæ Satanæ.

Quo in genere omnè concionis sue vim
concionator adhibebit.

Neque præterea omittet, compadres de-
cere ac monere, quàm solliciti esse debeant,
vt quos in baptismo susceperunt, fidei
Christianæ rudimentis, sanctarum vir-
tutum officijs, quibus ad salutem via ma-
nitur, rectè instituunt.

De confirmationis sacramento concio-
nem instituet: in qua diuina illa dona
cum commemorauerit, quæ Deus illis
impartitur, qui ritè sanctèq; hoc sacra-
mentum suscipiunt; tum ostendet, quàm
sollicitè, quantaq; religiosi animi præ-
paratione fideles ad id suscipiendum
conuenire debeant.

Exponet item, ad quæ vsui sint ea spiri-
tus sancti munera.

Arguet, qui negligentes sint, ac planè
desides in ijs accipiendis.

Admonebit & hortabitur ad illa rectè
obeunda.

Monebit, vt qui ad hoc sacramentum ac-
cedunt, in primis instructi sint fidei Chri-
stianæ rudimentis, & virtutum Christia-
narum officijs.

Cohortatione item aget, vt cum hoc sa-
cramentum ministratur, & pro ijs qui
suscipiunt, & pro illis qui eosdem addu-
cunt offeruntve, attentè pièq; orent.

Cetera præstabit ex præscripto litera-
rum episcopali.

Pœnitentiæ, & sanctissimæ Eucharis-
tiæ frequentiam esse fructuosissimam,
& maxime commendandam, rationibus
multis, & sacræ scripturæ testimonijs
cõprobat.

Eam consuetudinem concionando indu-
cere studebit; vt populus, si minus domi-
nico quoque die, saltem semel in singu-
lis mensibus confiteatur, & sacram com-
munionem sumat.

At in quadragesima, & in aduentu, vt sin-
gulis diebus dominicis hoc faciat: id
quod antiquè fidelium pietatis est.

De Ordinis sacramento cum tempus postulat, agat, quam diligentissime.

Quo in genere cum cetera commemorabit, quae multa catechismi Romani literis prodita sunt; tum clericorum vitae instituta, muneris sui partes, ac functiones. Quam ab omni labe puros eos esse oporteat.

Quam a perturbationibus animi alienos.

Quam continentis, & quam abstinentes.

Quam castissimis moribus praeditos.

Quam spiritualis vitae studiosos.

Quam omni virtutum exemplo praestantes.

Quam in primis charitatis, quae seminarium omnium virtutum est, amantes.

Quam diuini cultus zelo accensos.

Quam salutis animarum cupidos, & appetentes.

Quam doctos, omnisque disciplinae sanctae peritos.

Quam liberales eleemosinis dandis, qui praesertim vberes fructus ex ecclesiasticis praedijs capiunt.

Quam hospitales item.

Quam benignos salutaribus consilijs dandis.

Quam munificos, ac promptos in omni spiritali dono, opereque misericordiae.

Quam valde diligentes & sollicitos in ordinis sui functione.

Haec omnia, longeque plura, prout in Domino expedire viderit, pie, docte, sapienterque ita explicabit, ut populus accendatur ad honorem & obseruantiam, quam nauare praestareque ijs debent, qui ecclesiasticis ordinibus adscripti sunt.

Quod argumenti genus nactus concionator fideles docebit officia erga clerum.

Ostendatque in primis, quam magnus honor tribuendus sit Episcopo, ut patri, ut domino, ut pastori, ut spiritualium commo-
dorum auctori, salutemque populi omni sollicitudine procuranti.

Quam in sententiam multa dicet, cum ex sacris literis, tum ex sanctorum patrum documentis, & doctrinaque praesertim beatissimi Pontificis & martyris Clemetis.

Eius praeterea monitis, iussibus, edictis, decretorum sanctionibus quam prompta voluntate & obsequio parendum sit, sepe numero grauiter docebit. Episcopo enim, inquit diuinus Ignatius martyr,

subiecti estis, velut Domino.

Nam ipse vigilat pro animabus vestris, ut qui rationem Deo redditurus sit.

Reueremini, alio loco scribit, Episcopum, sicut Christum, quemadmodum nobis praeeperunt Apostoli. Episcopus enim typum Dei patris omnium gerit. Sed haec, & alia id generis concionator e fontibus hauriet diuinarum ecclesiasticarumque literarum.

Quanta sit sacerdotij dignitas, demonstrabit: quae reuerentia, quo honore populus eos prosequatur, qui sacerdotij initiati sunt.

Parochos praesertim quam valde colat, qui curatores animarum sunt, qui pastores, qui parentes spirituales, qui quae paterna sollicitudine in populi salute salutaribusque commodis euigilant.

Quam grato propterea animo, quam pia liberalitate, quam libenter decimas primitiasve eis debitas soluat.

Quam paratissima ad obediendum voluntate eorum cohortationibus, monitis, praecipisque obtemperet.

Quam frequenter cum vsu venerit, eos adeat a quibus salutaria consilia petat.

Quam saepe, praesertim diebus dominicis festisque ad parochoalem Ecclesiam conueniat, ubi salutariter erudiatur ad omnem bene recteque agendi disciplinam.

Rursus concionando monebit parentes, quam diligentem educationem filijs adhibere debeant, quos ordini Ecclesiastico destinant.

Qua in re multa quae his temporibus necessaria sunt, tum ad parentum instructionem, tum ad filiorum rectam in disciplina clericali educationem, illos commonefaciet grauiter & accurate.

Populum hortabitur, ut stans illis quatuor anni temporibus, & priuatim in suis quisque aedibus, & publice in ecclesia oreret, ad litanias conueniant, Deum precaturus pro ijs qui ordinis sacramento iniciantur. Ceteraque praestet ex praescripto literarum episcopali.

Tractationem de sacramento matrimonij quam saepissime suscipiet: cum ad omnem licentiam prolapsa sit hominum libido.

Docebit illius sacramenti vim, & sanctitatem.

Monebit, quàm religiosa præparatione idem sit ineundum.

Hortabitur Tobia: exemplo ad orationem, ad ieiunium, tum ad confessionem, & communionem, antequam matrimonium conficiant.

Instruet in primis fideles, cur nubendum: quo in genere multa differet de educatione filiorum.

Commonefaciet etiam, vt antequam matrimonium contrahant, rectè discant se filios esse, nempe parentibus obedientes esse, illisq; se amorem, metum, obseruantiã, & uenerationè debitã præstare. Quo fiat, vt cum ex matrimonio liberos susceperint, rectè sanctèq; educant: alioqui si contra faciant, inde & sibi & alijs infesta proles existet.

Admonebit item, vt videant cui nubant: à Deo precentur vt rectè nubant: nè tribulationem carnis quam habituri sunt, habeant ad perniciem, sed ad salutem: nã proprium donum Dei est vxor bona, & prudens.

Vt in re tanta parentum consilium adhibeant: quod quamuis necessarium non sit, lex tamè naturalis humanaq; suadet, & sacrarum literarum exempla docent. Vt considerent ætatem, & mores.

Vt pro dote magna virtutem putent. Vt qui se continere non possunt, melius esse doceat, vt nubant.

Alia multa speciatim admonebit, prout opportuna esse viderit.

Præcipuè verò in id incumbet, vt si quæ morum corruptelæ nuptijs celebrandis ex deprauato vsu adhibentur, radicibus extirpentur; præsertim saltationes, choreæ, cyathorum confractioes, vocum à profano gentiliū more non abhorrentium strepitus in vijs plateisq; ac præterea fascinoes, veneficiaq; in ijs impediendis.

De sacramento quoque Extreme vnctionis dicet accuratè, præsertim cum de morte concionem habet.

Qua in tractatione fideles docebit, vt quando in febriū morbumvè incidunt, ipsi statim tum confessionis, & sanctissimæ Eucharistiæ sacramenta, tum hoc extremæ vnctionis in tempore petant; & præsertim cum integra mente sunt.

Docebit vim sacramenti; ex qua conso-

lationè illis iniiciet: cum viderint nullum sibi remedium defuisse, quod mater ecclesia adhibet ad filiorum salutem.

Ostendet religiosas preces, quæ in eo sacramento peraguntur, salutariter pdesse. Et cætera multa adiunget ad sanctam spem excitandam.

De virtutum officijs, bonisq; operibus exponendis.

Sicut autem in vitijs dissuadendis atque exagitandis nõ modò vniuersè, sed speciatim singulas partes, vitiosasq; actiones prosequi concionator debet: ita virtutes, earumq; præcipua officia exponet, nõ modò in vniuersum, sed sigillatim, ac diligenter.

Quare ad certas species descendet, quæ ad verum Dei cultum, quæq; ad animarum salutem pertinent.

Hocq; diligentius atq; enucleatius præcepta institutaq; huius generis præcipua tradet, quò negligentius his temporibus tractari solent.

Spiritalis vitæ partes atq; officia, quæ ex intima sanctissimorum virorũ disciplina depromuntur, exponere studebit præclare, atque vsque adeo accuratè, vt nullum spiritalis sanctæq; institutionis locum relinquat.

Ad Evangelica consilia amplectèda, ad perfectioris vitæ disciplinam suscipiendam, ad mundi contemptum audientis animos sæpè impellet: quò studiosius cælestis spiritalisq; vitæ instituta amplectantur.

Atque hic quidem amplissimus campus est, in quo sæpè Christiani concionatoris excurrat sermo.

Nec prætermittet auditores ad misericordiæ elemosinæq; oppetud excitare. Nam hic locus latè patet, pertinetq; ad omnes.

Huic consequens est concionari aliquando de hospitalitatis officijs, de hospitalibus, de societatibus seu sodalitatibus charitatis, atque de omni cura pauperũ. Alter locus etiam, atq; is quidem vberissimus est, de elemosina spiritali.

Qui locus à concionatore nunquam ommittatur, cum vsu venerit; veniet autem sæpissimè.

Correctionis igitur fraternæ, quæ ad

N 2 elemo-